

ELŐFIZETÉS
 HETILYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy évre ... 150 Lel.
 Három évre ... 75 Lel.
 Egy negyed évre 87-50 Lel.
 Egy hónapra ... 1260 Lel.

ARADI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐSEG
 Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 54.
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda és Széchenyi-
 Társaság.
 Bulevardnál Regale Ferdi-
 nánd I. (József 16h-ut 22.
 TELEFON-SZÁM: 52.

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1920.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szerda, szeptember 22.

A belügyminiszter a sovénizmus ellen.

Argentiana belügyminiszter hivatalos körutja alkalmából Chujon (Kolozsvár) is fogadta a hivatalok küldöttségét és tisztelgő magánosokat. A román kereskedők küldöttségét Mikola tanár vezette, aki hevesen kikelt az idegen — magyar és zsidó — kereskedők ellen. Amikor az idegen szót kimondotta, a miniszter megkérdezte tőlük, hogy kiket ért „idegenek alatt”. Mert ő — ugyan — idegeneket nem ismer. *Mindenki, aki itt él, egyenlő jogú polgára az államnak.*

Osszehívták a magyar külügyi bizottságot.

BÉCS. A magyar kormány sajtóirodája hivatalos közlést adott ki, amely szerint a magyar külügyi bizottságot sürgősen összehívták. A budapesti lapok a hivatalos közlést az első oldalán akarták leközlölni, de a cenzura törülte a kommunikét. Arról, hogy a külügyi bizottság sürgős összehívása miért vált szükségessé, nem érkezett híradás.

A püspökök megtagadták az eskütételt.

Az Infratirea írja: *Majláth* Gusztáv gróf erdélyi katolikus püspök, *Nagy Károly* református, *Ferenc József* unitárius, *Széchenyi Miklós* gróf váradai és *Gyula dr. csanádi* püspök megtagadták az eskütételt.

Közélelmezési felügyelőség Aradon.

Nemrég megalakult a közlelmezési államtitkárság, a melynek vezetője *Athanasz* közlelmezési államtitkár. A miniszteriumi jogkörrel felruházott államtitkárság kizárólag a minisztartanácsnak van alárendelve. Az államtitkárság intézi az egész ország közlelmezését. Ez a központi szerv az országot kerületi felügyelőségekre osztotta fel s minden kerület élén egy éllelmezési főfelügyelő áll. Arad és Aradmegye a hagosi kerülethez tartozik, amelynek főfelügyelője *Criste* Demeter tegnap Aradon volt. A kerületi főfelügyelő az összekötő szerv a megye és az államtitkárság között. Az új rendszer szerint minden megyében csak egy közlelmezési bizottság működhetik s így a városi közlelmezési bizottság megszűnik, ellenben a város közlelmezési vállalata továbbra is működhetik. A közlelmezési bizottsághoz királyi dekrétummal felügyelőt delegál az államtitkár. Az aradi felügyelő személyére nézve legközelebb leaz döntés.

A román követ fogadtatása Budapesten.

BUDAPEST. Hivatalosan községét, hogy őrizze meg figgádt-zótkék, hogy a román kormány dr. *Miháli* Tivadar helyébe Magyarországba *Starcea* ezredes Ferdinánd király szárnysegédjét nevezte ki követté és meghatalmazott miniszterre. A személycsere a magyar kormány határozott kívánságára történt. A román kormány honorálta a magyar kormány ama kérelmét, hogy Romániát első ízben ne erdélyi politikust, hanem királyságbeli ember képviselje Budapesten. Így történt azután *Starcea* ezredes kinevezése. Az új román követ és a hozzá beosztott román misszió tegnapelőtt érkezett Budapestre. A magyar kormány előzőleg proklamációjában kérte Budapest lakos-

megegyezésre fognak vezetni. Hogy őrizze meg figgádságát és nyugalma és ne tüntessen a román követ ellen, mert *Starcea* ezredes nem ellensége, hanem barátja Magyarországnak. A román követ fogadtatása minden zavaró incidens nélkül folyt le. A keleti pályaudvarra egy szakasz buszárt vezényeltek ki, amely a szokásos tisztelgést megadta *Starcea* ezredesnek. Románia budapesti követe átnyújtotta megbízó levelét *Horthy* kormányzóknak, aki approbálta azt. Itt említjük meg, hogy Magyarország és Románia között megindultak a gazdasági tárgyalások, amelyeknek eddigi menetéből azt a következtetést lehet levonni, hogy megegyezésre fognak vezetni.

Elkobozzák Károlyi Mihály birtokait.

BÉCS. A „Nemzeti Uiság” írja Budapestről: A budapesti törvényeszk a gróf *Károlyi* Mihály tulajdonában levő hitbizományi birtokok zárgondnokául *Grecksák* Károlyt az igazságügyminiszter nevezte ki. *Grecksák* működésénél kezdte és elrendelte *Károlyi* összes javainak leltározását és felbecslését. Nyilatkozata szerint ez a munka hosszú ideig eltart, miután a debrői hitbizományi uradalomban huszezer hold szántóföld és huszonnégyezer hold erdő van. A magyar kincstár már be is jelentette igényét a haza-

árulással vádolt *Károlyi* birtokaira. Az eljárás lefolytatása után a bíróság a kincstár javára el fogja kobozni a birtokokat, miután azonban hitbizományról van szó, amelynek *Károlyi* csak haszonélvezője, olyan megoldás is lehetséges, hogy a bíróság csak az ő személyét fosztja meg a vagyon élvezetétől, örökösét azonban nem. Ez esetben legidősebb öccse, *Károlyi* József gróf jut a vagyon élvezetéhez. A becslési munkálatok miatt csak hónapok múlva kerülhet sor a tárgyalásokra.

Az olcsó ruha kiosztása.

Felhívjuk az összes városi és állami közhivatalokat (megyei hivatalok kivételével) u. m.: az összes városi hivatalok, tanári testületet, rendőri testületek, törvényeszk, jószágigazgatóság, pénzügyigazgatóság, államépítészeti hivatal, a városi és állami adóhivatal, s hivatal stb., hogy hivatali főnökeik útján a kiosztandó ruhák, szövetek, vásznakra nézve mindazon tisztviselők és azok családtagjaik részére, akik után családi pótlékot élveznek, igényeiket kimutatásba foglalva legkésőbb folyó hó 24-ig déli 12 óráig a közlelmezési hivatalba (Kultur-palota) nyújtsák be. A kiosztandó ruházati cikkek mintái és ára a polgármesteri hivatal kis tanácsstermébe megtekinthető. A kiosztandó ruházati cikkek mintái és ára a polgármesteri hivatal kis tanácsstermében megtekinthető. A kiosztandó ruházati cikkek az elosztó bizottság által megállapítandó legyennyiségben veendő át és annak értéke egy összegben a közlelmezési hivatalban fizetendő. A ruhaosztó bizottságot említtjük meg, hogy a várme-gyeházán tegnap a megyei ruha-

elosztó bizottság ülést tartott, a melyen résztvevett *Cristei* Demeter kerületi közlelmezési főfelügyelő is. A bizottság az olcsó ruhák szállítási költségeit az eredeti vételár 5—6 percentjében állapította meg.

A mai valutapiac.

A valutapiacn már élénkebb az élet, mint az utóbbi napokban. Az üzlet ma tartott volt. Dollárt 41—43 leivel, márkát 95—96 banival, dinárt 2 leijel, magyar koronát 20 banival jegyezték. PRÁGA, szeptember 17. Lei 146, dinár 242, márka 120, svájci frank 1196, norvég korona 996, dán korona 996, svéd korona 1495, lira 317, francia frank 492, font sterling 258—7, dollár 74 $\frac{1}{2}$ —73 $\frac{1}{2}$, osztrák leb. kor. 23 $\frac{3}{4}$.

ZÜRICH, szeptember 17. Bukarest 12.30, Berlin 970, Newyork 619, London 2163, Páris 4060, Kopenhága 84 egy negyed, Stockholm 125, Kristiania 85, Prága 8.25, Bécs 200, Zágráb 500, Budapest 275, Belgrád 20.—, osztrák leb. kor. 2.75.

A budapesti valutapiacn fi-zenhededikén a következő kurzusok voltak: 20 frankos arany 850—862, angol font 950—965, dol-

lár 283—287, frank 18, 60—18, 65, márka 495—490, rubel 311—312, lira 11.80—11.90, osztrák korona 96.5 fillér, leu 566—559, szokol 4.04—4.10, dinár 935—940 svájci frank 43.60—45, Bécsi tőzsde: márka 503, leu 415, lira 1255, francia frank 19, svájci frank 48.5, dollár 292, rubel 3.21, szokol 4.10, angol font 100, dinár 10.2, magyar korona 1.05.

Faárlejtés a CFR-nél.

(A faárak új megállapítása.)

A CFR. aradi kerületi igazgatósága mai nappal árlejtést hirdett 90.000 köbméter tűzifa szállítására. Az árlejtésen résztvevő valamennyi számottevő fatermelő és a tűzifát — vegyesen hasáb és dorong tűzifát — átlag 110 leiert ajánlották ab feladó állomás. Az aradi faármegállapító bizottság tegnap ármaximálása szerint az aradi fakereskedők 107.50 leiert kötelesek telepükön hasábját, dorongfa nélkül minden költséggel együtt, — kiszolgáltatni és így ezen faármegállapítás. A tényleges viszonyokat figyelembe véve, a lakosságra nézve kedvező. A CFR. árlejtésen résztvevő fatermelők közül fel-említtjük itt a következőket: Hazai fatermelő r. t., Neuschloss féle Nasici Tanningyár és Gőzfűrészt r. t., Seidner Bernát és fiai, Mairovitz Mór és fiai, Grosz József Kornis Testvérek, Spitz Testvérek, Böhm és Flamm, Höniges, Zentai gőzfűrészt r. t. stb.

Ezzel kapcsolatban írjuk meg, hogy az aradi faármegállapító bizottság tegnap tartott ülésében a faárakat leukban állapította meg. A leuban megállapított árak szerint egy ürköbméter hasáb tűzifa ára 107.50 lei, egy ürköbméter dorong tűzifa ára 105 lei, egy ürköbméter selejt és fuskó tűzifa ára 102.50 lei. A fenyőanyag (épületanyag) ára köbméterenként 1125 lei. Ezek az árak csak október 15-ig érvényesek, amikor az akkori viszonyoknak megfelelően az árak újból megállapítandók. Minthogy egy waggon mintegy 20—22 ürmétert tartalmaz, egy waggon hasábjára eszerint Aradon körülbelül 2200 leibe kerül, míg Bucarestiben egy waggon tűzifa ára jelenleg 3200 lei a bucaresti vasúti állomáson.

Millió ékszerlopás.

BUDAPEST. *Barta* János a Váci-utcai Bachruch-cég husz éves alkalmazottja szombaton kétmillió értékű briliáns ékszeret lopott az üzlet Wertheim-szekerényéből majd Szegedre szökött. Fivére és barátja kísérte. A lopást csak szerdán reggel fedezték fel. Detektívek utaztak a tolvaj után.

Románia nem tárgyal.

BUKAREST. A „Luptatorul” írja: A tegnapi minisztertanácsról kiadott néhány szavas komüniké bejelentette, hogy az oroszok újra békeajánlatot tettek Romániának. Arról azonban, hogy román kormány Oroszország ismételt békeajánlatára mit válaszolt, nem hoztak nyilvánosságra semmit. Valószínű, hogy a külügyminiszteriumban ez alkalommal sem válaszolnak.

Hamuból szén.

FRANKFURT. A magdeburgi Krupp-gyárnak sikerült egy csodát keltő találmányt létrehozni, amely abban áll, hogy a hamuban levő égő anyagot újból tüzelésre lehet felhasználni. A hamu tíz-tizenöt százalékot vagy még több el nem égett kokszt és szenet tartalmaz, ami mindegyik veszendőbe ment. Hogy ilyenformán milyen nagy tüzelőanyag mennyiségéről van szó, mutatják a következők: Németország szénkészlete a mai viszonyok között százmillió tonna, amiből huszmillió tonna hamura számítva, legkevesebb 5 millió tonna el nem égett tüzelő anyagot lehet évenként előállítani.

Gyilkossági kísérlet

Gombaszögi Ella ellen.

Az elmúlt napok egyikén rablógyilkos merényletet kíséreltek meg a budapesti Vigadóház kiváló művésznője, **Gombaszögi Ella** ellen. Közismert Budapesten, hogy a művésznőt gyöngéd kötelek fűzik dr. *Indián* Konrad cseh-szlovák konzulátusi megbízottához. Pazar eleganciával berendezett lakása volt, saját autója azonkívül több, mint két és fél millió korona értékű megtakarított pénze, idegen valutákban. Két év óta állandóan mellette tartózkodott **Eigner Helén** társalkodónő. A viszony inkább baráti volt köztük, mint alkalmazott és uró viszonya. **Eigner Helén**nek régebb ismerőse volt egy **Hollós** nevű számtartó, aki többször felkereste Hollóstól kért egy ízben tanácsot Gombaszögi Ella, hogy pénzével mit csináljon. Beváltsa-e, vagy pedig tartsa tovább is. Hollós azt a tanácsot adta neki, hogy ne váltsa be. Az elmúlt napok egyikén ismét felment a számtartó **Gombaszögi** lakására. A szobaleányt leküldte az **Upor-kávéházba**. Pár perc múlva idegesen berontott a színesznő szobájába és ömögéből kikeleve kért három ezer dollárt. A megrémült színesznő a szekrényhez ment, hogy pénzes kazettáját kivége. Ebben a pillanatban azonban **Hollós** rávetette magát, összekötözte, betömte a száját és egy totálba lökte. Aztán a kazetta tartalmával elmentekül. Hosszu idő múlva jött haza a szobaleány, aki a konyhában felfedezte **Eigner Helén** halálát. Berohant a szobába, ahol az eláult színesznőt találta. Kiszabadította kötelekeiből, fellármázta a házat és értesítették a rendőrséget. A nyomozás folyamán kiderült, hogy **Hollós**nak cinkosai is voltak, akik közül az egyik a szobaleányt vitte el a **Kelenföldre**, míg **Hollós**ra egy autó várt a ház előtt. **Gombaszögi Ella**, a másodig **Gombaszögi** leányok között, ki ellen véres merényletet követtek el. **Fridát** 2 évvel ezelőtt egy inasgyerek revolverrel támadta meg szerelmi féltékenységből.

Sándor Pál a háborus vagyonokról.

BÉCS. A magyar nemzetgyűlésen **Sándor Pál** az illeték és tőzsdeadó felemeléséről szóló törvényjavaslat vitája során nagy beszédet mondott, kitért nagy atádl **Szabó István** forradalmi szereplésére és védelmébe veszi **Fangler Béla** (Friedrich-párti): **Miért hizeleg a kiszagdnak?** **Sándor Pál:** bizonyosan nem azért, hogy a zsidó vallásra térjenek át. Az ország érdekeiről van szó és ehelyett minden kérdésbe zsidó élt visznek be. A pénzügyi kérdést kell megoldani, mert a helyzet egyre sülvesebb lesz. A tizenkilencmilliárdnyi évi kiadás mellett a tízmilliárdos jövedelem aligha fog befolyni, ha nem kapunk külső kölcsönt, miből fedeznük a kiadásokat? **Tasler Béla:** Elvesszük a háborus vagyonokat! **Sándor Pál:** Helyes, azonban a vagyon elvételére nézve óvatosságot ajánlok. Nem szabad játszani a jelszavakkal. A szocializmus is a háborus vagyon elvétel jelszavával kezdte és a kommunizmussal végezte. Ha a schiberek

300,000 korona

egy hormellin boa.

BÉCS. A „Wiener Journal” közli: Egy pesti lap munkatársa érdekes sétát tett a budapesti prémiacon és a női luxuscikkeknek hallatlan drágaságáról az alábbi színes kis cikket közli: Itt-ott megviláglik még egy fehér szoknya, emléké a várátlanul és hamar véget ért nyárnak, a viselet azonban már általában sötét, a szövet- és posztóruhákat, a prémeiket, boákat egy kétfőre előcsalták a hűvös, esős őszi napok. Szóval itt az őszi, jön az új divat s a női szalonok lázasan dolgoznak az új ruhák s máris ismételtében készülnek a szücsök, mert ha valaha tömbölt a szőrmé örület, úgy az idén teljes formáját kifutta a járvány, mert az őszi és téli divat a bokáitól a feje hujáig szőrmébe öltözteti az idén a nőket. Ezvelőre a szerényebb és hadimilliókkal is kielégíthető igényekre gondolva, a kisebb, a Király-utcai szőrméüzleteket jártuk be, hogy némi fogalmat alkothassunk magunknak arról, hogy mennyibe kerülne hát tulajdonképpen, ha véletlenül eszébe jutna az embernek a feleségét, vagy pláne egy női ismerősét a félre tisztességesen felöltöztetni. Egy egészen egyszerű, semmitmondó kis tizlet, ahol először érdeklődünk. Látszik, hogy kissé gyanusnak tünik föl a kíváncsiság, azért nem is túlságosan udvariasak és egészen felentéketlen számokat mondanak. Ezek szerint egy ugynevezett kis *persza kabát* 120.000 korona. Nem is sok. Egy egészen egyszerű, csipőre érő, minden dísz nélküli fél felöltő. Ha az ember meggondolja, hogy ezzel az erővel 240.000 is lehetne, hát aránylag elég olcsó. Egy miniszteri osztálytanácsos példánl, ha az utolsó fillérig szeszpórolná, amit tíz év alatt kap, ha addig nem emelkednének az árak, vehetne például egy ilyen kabátot. Persze, ez csak egy rongvos kabát, amelyben tisztességes nő ki sem mehet az utcára, ha csak föl nem vesz rá egy boát. A boa természetesen a hideg ellen is véd és éppen ezért meg is kell fizetni. Egy kis darabka, mondjuk két araszos, szkunkezből 20.000 korona — béles nélkül, amit szintén nem adhatnak ingyen s mindössze csekély 6000 koronában számítják fel az árát. De mert nem vehet mindenki szkunkezőt, részint azért, mert ez a fajta, szőrmé esetleg nem tesz nekí, részint pedig nincs rá pénze, hát annak ott van a sziliskin-hoa, amelyet 30.000 koronáért rögtön megkaphat. Igaz, hogy kisebb, mint a másik, de viszont 10.000 koronával drágább, tehát a számítás arányos. Fehér rókát mutatnak a következő szücsnél, 20.000 korona. Ugy látszik, ez az alapár és így állnak szóba a vezővel s minden további szó 5000 korona. Hogy mindent tudjunk, a hormellin ára után érdeklődünk s azt a választ kapjuk, hogy nincs, esetleg az Elkánnál van, ha van, azonban 300.000 korona lenne a legolcsóbb. Két üzletet kerestünk még föl, az árak körülbelül egyformák, 8-10.000 korona legfeljebb a különbséget. A kereskedő javára. Ugynevezett olcsó, közönséges szőrmét, mint például vörös rókát, nem is tartanak raktáron. Nem érdemes, mondják, egy rókáról csak két bőrt lehet lehozni, az pedig nem... meg a mai vi...

Balthazar püspök felmentésének részletei.

Röviden megírtuk már, hogy **Balthazar** Debreceni református püspököt az ellene emelt vádak alól felmentették. A „Neue Freie Presse” most a következő részleteket közli: A románoknak Debrecenből való kivonulása után különböző vádakkal illették dr. **Balthazar** Debreceni református püspököt. Azzal vádolták, hogy szabadkőműveseket támogatta és állandóan összeköttetést tartott fenn a páholy vezetőivel. Azt is mondotta állítólag, hogy a szocialis eszméknek mindig tisztelője volt és folhozták ellene azt a vádat, hogy lapjában kommunista cikkeket is közölt. A püspöknek a román megszállás alatt tanúsított magatartását is kifogásolták, így többek között azt, hogy **Nagykárolyban** résztvett a román királyi pár fogadtatásánál és áldást mondott rájuk. A vádak alapján fegyelmi eljárás indult meg a püspök ellen az egyetemes református konvent elnöksége előtt, a konventi ügyész azonban a vádképviselőt nem vállalta és így az elnökség, mint elsőfoku fegyelmi bíróság megszüntette az eljárást. **Balthazar** püspök azonban ezzel nem elégedett meg és az ügynek teljes tisztázása végett a határozat ellen felebbeszét jeltett be. Az ügy ennek következtében a konventi rendkívüli bíróság elé került, amelynek elnöke **Dégenfeld József** gróf volt. A rendkívüli bíróság beható tanácskozás után mindenben helyt adott a püspök védekezésének és őt az ellene emelt vádak alól egyhangulag felmentette. **Balthazar** püspök visszautazott egyházmegyei székhelyére, Debrecenbe.

MŰVESZET.

* **Faust.** Kálmán Oszkár, a budapesti Operaház kiváló énekese tegnap folytatta vendégjátékait. Tegnap a **Faust** Mephistójt énekelte szépságú közönség előtt, amely egész este buzgó lelkesedéssel ünnepelte az elsőrangú ének- és játékművészt. Az előadás a jobbakk közé tartozott, csupán a kórus nem illeszkedett bele az összejátékba. **Várady Margit** Margarétája, **J. Halmos Mici** Siebelle, **Szegő Lili** Mártája, **Ocskay Faustia**, **Bartcs** Valentinje precíz kidolgozott alakítások (Ky.)

* **Kálmán Oszkár** vendégfellépte a Bohémekben. A budapesti Operaház kiváló tehetségű első basszistájának két aradi vendégfellépte a legnagyobb sikerjében folyt le. Az aradi közönség most ismerte meg **Kálmán Oszkár** s az első pillanattól kezdve a legőszintebb elismeréssel adózott kivételes és ragyogó művészetének. Ezért bizonyára örömet kelt az a hír, hogy a hírneves magyar basszista megtoldotta aradi vendégjátékainak számát és szombaton este a Bohémekben lép fel.

* **Moshammer** meghalt. **Budapest.** **Moshammer** Román, a világhírű magyar hárfaművész, véredénygyulladás következtében 56 éves korában Budapesten meghalt.

* **Ma pikáns műsor a Műdern Kabaréban.** Az az általános érdeklődés, amely eddig a kabaré előadásokat kísérte, még csak fokozódott, amióta a **Vadászkürt** helyiségében tartja előadásait a kabaré. Ma pikáns műsort rendez a társulat. Színpadra kerül az „Ördög a vendéglőben” című kacagtató bohózat.

* **Gróf Rinaldó** operettet szerdán este látszik 23-szor az aradi színházban, parádés szereposztással és pompás kiállításal.

A város sürgős kölcsöne.

A városi pénztár olyan helyzetbe jutott, hogy a legsürgősebb szükségletek költségeit sem tudja fedezni. A város vezetősége elhatározta tehát, hogy sürgős kölcsönt szerez, nehogy az adminisztrációban zavar álljon elő. A város meggyezést a **Marmorosch** és **Blanc** bankház aradi fiókjával, amely egy hónapi lejáratú, 8 százalékos kamattal, 300 ezer lejt kölcsönt folyósít a városnak. A kölcsön felvételét dr. **Crisán Aurél** prefektus dr. **Roba János** polgármester előterjesztésére engedélyezte.

H I R E K.

Deschanel elmebeteg.

JÓZSEF FŐHERCEG GYÖRÖTT. Békén közölték jelentések szerint József főherceg a napokban Győrött tartózkodott, ahol a Benea-rendi barátok vendége volt. József főherceget Győrött nagy ünnepekkel fogadták. A főherceg még ellátogatott Pannonhalmára, Zircra és Bakonybélbe.

HIVATALVIZSGÁLAT. Az aradi ügyészséghez távirat érkezett, amely felhívja, hogy dr. Bogán tisztoara (temesvári) ügyész a holnap nap folyamán Aradra érkezik s itt az ügyészségen hivatalvizsgálatot tart.

ELŐLÉPTETÉS. Az aradi főrendészékhez két újabb kinevezés érkezett. Zakariás Ernő, a kisteleki írárszolgálat telekkönyvvezetője a VIII. I. Soldon István a nagyhalmágyi írárszolgálat telekkönyvvezetője a X. I. tisztelet osztályba léptették elő az igazságügyminiszter.

A GYÁRIPAROSOK ÉS A TISZTVISELŐK. A gyári tisztviselők küldöttsége ma felkereste dr. Robu János polgármestert és arra kérte, lépjen fel közvetítőnek a gyáriparosok és tisztviselők között, hogy a tisztviselők előleget kapjanak. A polgármester megígérte a közvetítést.

A KULTURPALOTA ÚJ IGAZGATÓJA. Speranza Jenő, akiről megírtuk, hogy a közoktatásügyi kormány az aradi kulturpalota igazgatójává nevezte ki, értesülésünk szerint október 1-én veszi át hivatalát.

KINEVEZÉS. A helyigazgató Gyorogari Auréli, a polgármesteri hivatal tisztviselőjét az aradi állami gyermekmenhelyhez ellenőrré nevezte ki.

A VÁROSI ISKOLASZÉK holnap, szerdán délután 4 órakor ülést tart, amelyre ezúton is meghívja a bizottság tagjait az elnökség.

KÖNYVKÖTŐ MUNKÁSOK SZTRÁJKJA. Az aradi könyvkötő munkások azt a követelést terjesztették elő munkaadóiknak, hogy a nyomdai munkásokkal egyforma bért kapjanak. Miután a követelést nem teljesítették, a könyvkötő munkások ma délelőtt sztrájkba léptek.

VASÁRNAP d. u. 4 órakor ATE. Vár-téri sporttelepén az Aradi Vasutas Sp. E.—Törökvs football mérkőzést tart. Jegyelövétel Bauer dohánytözsdejében.

AZ UTCANEVEK. Tímisoaráról (Temesvár) írják: Egy hónapja, hogy a régi magyar utcaneveket levették és helyükbe tették a román szövegű táblákat az új nevekkel. A főpolgármester most intézkedett, hogy a román utca- táblák alá új táblák kerüljenek, melyek feltüntetik az utcák és terek régi elnevezését.

HÁZASSÁG. Mikosovits Iván, a városi főpénztár pénztárosa ma délelőtti házasságot kötött Simonak Anna kislánnyal. A polgári kötésmű tanúk voltak dr. Tabakovics György, az úvidéki törvényszék elnöke és Halmay Andor aradi földbírtokos. — Csalogovits Józsa Ujarad és Vraný Károly Berln folyó hó 11-én házasságot kötöttek.

A párisi újságok behatóan írják Deschanel elnök betegségéről. Megírják, hogy Deschanelt a szeptember 10-ére virradó éjszaka a rambouletti parkban a nagy tömeg közelében találták meg, ahova ellenállhatatlanul vonzotta. A Journal a következőket írja: A montargisi baleset tulajdonképpen csak aránylag világosabb megnyilvánulása volt annak a beteges állapotnak, amely az elnökön hivatalba lépésekor azonnal kezdett kialakulni. Az elnökön mély melan- kólia lett urrá, az allsee-palotát

szomorúnak találta és bizalmasabb barátaival közölte azt az aggodalmát, hogy feladatát nem tudja megfelelően elintézni. Orvos barátai nyíltan megmondták, hogy az elnök akut neuraszténias válságon megy át, amely a tudomány mai állása szerint kizárja a gyógyulás reményét. Párisi hírszerint ott kizárták tartják, hogy Millerand elfogadja az elnökséget. Emiatt Bourgeois, Ribot, Leygues és Pefet jelöltsége áll előtérben.

Horthy magyar kormányzó az Alföldön.

BUDAPEST. Horthy kormányzó utóbb meglátogatta az Alföld egyes városait s körutja során nagyfotosságu kijelentéseket tett. Így a szentesi megyeházán a főispán üdvözlő szavaira válaszul adott beszédében a következőket mondotta a kormányzó: „Az országnak csak egy akarata és egy iránya lehet. Aki nem elég hazafias ahhoz, hogy ezt az irányt kövesse, azt kényszeríteni fogjuk. A kísérletezés korszaka letelt. Hódmezővásárhelyen tartott beszédében Horthy az új korszak eseményéből levonható tanulságokkal foglalkozott s ezeket mondotta: „Magyar és magyar között nem ismerék különbséget, keresztény és keresztény között sem. Nem tűrhetem, hogy a társadalmi osztályok közé éket verjenek. Alulról fölfelé törekedni, — ebben áll az igazi szocializmus; ami azonban fent degenerálódott, azt ismét a mélységbe kell ledobni“. Azután a földreformra tért a kormányzó, melyet szerinte nem lehet elhamarkodva megoldani. A kormány

rendeletli uton gondoskodni fog arról, hogy a legszükségesebb intézkedések megtörténjenek, hogy bérleti uton megtörténjen a kisa- játítás és a földbérletből birtok legyen.

BUDAPEST. Teleki gróf miniszterelnök betegségével és a miniszterelnöki teendőknél Rubinek Gyula kereskedelmi miniszterrel való átruházásával kapcsolatban a külföldi sajtót bejárta az a hír, hogy Teleki betegsége csak ürügy, mellyel bukását csak lep- lezik. Ez a téves hír onnan származhatott, hogy Rubinek megbízatása bizonyos ünnepélyes formában történt. Kinevezése a hivatalos lapban is megjelent. Politikai körökben élénk vita folyt elő- lött, a magyar politikában szokatlan elintézés fölött. Eddig ugyan- is hasonló esetekben többnyire a rangban legidősebb minisztert biz- ták meg a miniszterelnök helyet- tesítésével. Illetékes helyről hang- sulyozzák, hogy az ünnepélyes ki- nevezésre azért volt szükség, hogy a miniszterelnök helyettesé- nek tekintélyét ezáltal a kormány- párt előtt emeljék.

SZÁNTÓ SZERÉNA VERSES- KÖTETE. „Sóhalok könyve“ címen ver- ses kötet jelent meg Aradon. Aki végig- olvassa a meleg poéta szívből fakadó, pompás technikával megírt verseket, az szinte gondolkodóba esik, hogy mért nem írt már eddig is kötetekre menő munkákat, aki annyi érdekessé tud mon- dani, mint Szántó Szeréna. Mint csön- den csörgedező kis patak folytak ér- zelmek, melyekben legfeltűnőbb a tisztaság. Még egy olyan versében is meg- őrzí ezt, mint a „Levél“, melyben a csa- podár anya által feldult családi boldog- ságot siratja. Minden helyi elfogultság nélkül mondhatjuk, hogy Szántó Szeréna kis verses köteté valóságos ese- ménye az aradi könyvtárnak.

ORVOSI HIR. Dr. Krauss József kórházi orvos, Wesselényi-utca 1. Ren- del d. u. 3-4.

Könyvtárakal, Hangjegye- ket magas áron vesz Farnal.

HÜTLEN ALKALMAZOTT. Özv. Farnas Jánosné brádi lakos takarási mun- kálatai kedéire felfogadta Dávid János ottani lakost. Egy alkalommal Farnas Jánosné a tanyáról bement a városba, amit a béres arra használt fel, hogy visszaélt az asszony bizalmával, min- den értékű és könnyen elmozgatható holmit, ruhát, fehérneműt, pénzt össze- csomagolt és elvitt. A csendőrség letar- e hónapban okvetlenül beiratni, mert a

Jövő hó elején, amikor a tanítás meg- kezdődik, kénytelen leszek a be nem írt tanoncok köntéit az iparhatóságnál be- jelenteni.

Az Aradi Hitelbank üzletei.

Az Aradi Hitelbank zálogháza a pénzbeváltás 1:2 arányu kulcsát egy- értelműen, hogy a kamatlatat kerek száz- százalékkal emelte fel. A kamatokat a kint levő követeléssel után nem a be- váltási arányban, hanem 1:1-hes emé- ltitte. Főlöszleg hangsúlyozni, hogy ez egy olyan banknál, mely főként kis- emberek pénzével dolgozik, a közö- ségnek súlyos megkároztatása. Minden- esetre a hatóságnak figyelmébe aján- lunk, mert ma minden téren a gazdasági élet javulását és nem a súlyosbodását várjuk.

Blaha Lujza üdvözlése.

BÉCS. A Wiener Theaterzeitung írja: Erzsébet-koronai lakásában a hetven éves Blaháné az ünnep mámorában el- Rákost Jenő elnöklété alatt művészeté- nek tisztelői országos bizottságot alakí- tottak, mely gyűlés után vissza fogja vásárolni Blaha-Lujza kedvelt balaton- füredi villáját. Rengeteg táviratot és levelet kapott az ország minden részé- ből, de az üdvözlések közül különösen kettőt mutogat nagy szeretettel látoga- tóinak, azt a kettőt, amelyet két legöre- gebb pályatársa: Klárné Angyal Ilka és Kassai Vidor írt. Kassai Vidor Vácról így üdvözölte Blahánét: — Aranyos Bá- róné! Fogadja jó szívvel — a sok kö- rött — az én jókívánataimat és hódol- latomat is. A bucsufelépésre azonban némi aggodalmam vannak. Ilyen alkal- lommal némely érző, bohó szív még meg- is repedhet. Ez mindenesetre a legesz- ményibb bucsú és talán annak a szí- vceskének is éppen ez a titokzatos szá- ndéka. Oh — Oh — Oh! Kezelt csókolja régi pályatársa és nyolcvan éves régi barátja: Kassai Vidor.

A másik öreg, Klárné Angyal Ilka, aki a komárommegyei Kömlődön él és aki már túl van a nyolcvanon, a többi között ezeket írja Blahánának: — Én, mint legidősebb pályatársa és ki mindig tiszteltem, szerettem, engedje meg, hogy kifejezhessem szívem jó kívánatát.

De a szobában a leveleken kívül még van Blahánának egy más régi tár- sa is, egy csodálatos fajtájú növény, ame- lyet Blaháné körülbelül harminceöt éve kapott Tauffer tanártól, azt a nagy ope- rációt követően, amely a színpadot hó- napokra megfosztotta a nagy művésznő- től. Azóta ez a növény majd két em- bermagasságra nőtt, mellette a cae- répben egy fia is született, amely már szintén embermagas és Blaha babonás gyöngédséggel ápolja ezt a ritka nö- vényt. Simogatja és csókolgatta a leveleit, mert úgymond, hogy akkor szü- letett úra, amikor kapta és azt hiszi, hogy ennek a csodanövénynek vele együtt kell elhervadni. Harminc és né- hány év alatt csak egyszer volt virága és ez a virág csak egyetlen éjszakán át virult és olyan erős illata volt, hogy minden ablakot ki kellett nyitni.

törtatta és az összes holmit visszazol- gáltatta gazdájának. Dávid Jánost a büntető bíróság 3 hónapi fogságra ítélte.

Tandgy.

AZ ARADI KÖZSÉGI IPAROS- TANONCISKOLÁBAN a hó 22-én, szer- dán kezdődnek a beiratások. Hétközna- pokon délután 5-7-ig, vasárnap délelőtt 8-11-ig a Ferenc-téri polgári iskolában. A tanoncok beiratáskor bemutatják is- kolai bizonyítványukat és 40 (negyven) lelt fizetnek. Az igazgatóság kéri a ta- nonctartó mestereket és iparvállalato- kat, irassák be tanoncaikat a hó folya- mán, nehogy kénytelen legyen a felettes hatóságnál a be nem írottakat bejelene- tni.

AZ ARADI KÖZSÉGI KERES- KEDŐ TANONCISKOLÁBAN a hó 22-én szerdán kezdődnek a beiratások és pe- dig a Ferenc-téri községi közép (polgá- ri) iskola épületében naponta délután 2-4 óráig. Minden tanonc köteles a be- iratáskor utolsó iskolai bizonyítványát bemutatni, ugyanakkor fizet 40 lelt tan- díjat és 5 lelt értesítő díjat. A tankönyvek és írószerek ára ugyancsak a beiratás alkalmával fizetendő. Kérem a kereske- dőket, sziveskedjenek tanoncaikat még e hónapban okvetlenül beiratni, mert a

Apró hirdetések

Alkalmazás.

TISZTESSÉGES, dolgos mindenest, vagy bejárónő azonnaira felvétetik. Straub Consistorium (Bathányi-utca) 23. I. em. jobbra. 1000

SZAKACSNO 10 bizonyítvánnyal az háború azonnaira felvétetik. Cím a kiadóban. 800

HÁZITEENDŐKRE ajánkozom. Cím: Wallinger hirdetőlében Lázár-utca 9916

URAK! Régi nyakkendők újraalakítását valamint harisnyák talpalását a legújabb nyosabb ár mellett vállalom. Bitter Mariska, Piata Catedraei (Thököly-tér) 5. a) sz. 8930

KIFUTÓ FIU, jó fizetéssel nyomdákban alkalmazást nyer.

Vétel és eladás.

KÉTSZÁZHUSZ Hó prima minőségű Transport boros hordó jutányosan eladó és 35 kg. prima Beszterce szilvalekvár, Pavel Pugna, Borossebes. 10312

UJ TRANSPORT HORDÓK ab Hegy-afja eladók. Cím a kiadóban. 3931

RÖVID ZONGORA, szalngarnitúra és többféle butorok eladók. Ilona-utca 5. 9916

ANTIK porcellánt, butort, szőnyegeket, festményeket magas áron vesz Salon Artistique, Boulevardul Regina Maria (Andrássy-tér) 21. I. 10351

NEGY WAGON új transport hordó 700 literrel 950 literig eladó értesítést ad Kletter János Brassó, Kut-utca 2. 3885

HÁROMSZÁZ HL. prima minőségű transport hordó eladó. Bővebbet az Aradi Kereskedelmi és Áruforgalmi R-T-nál (br. Bohus-palota.) 3929

HASZNALT ÓLOM megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóban.

Ingatlan.

EGY Áruforgalmu kétjratu malom házzal és telekkel, jutányos áron sürgősen eladó. Jordáné, Temes-Ilés. 3926

KÉT ÉS EGYNEGYED HOLD szántó a Bittó-dűlőben eladó. Bettelheim ügynőség Piata Imperatul Traian (Atilla-tér) 2. I. vagy Fehér Kereszt kávéház. 3927

SÉGA Koszoru-utca 18. számú ház szabad kézből eladó. Bővebbet 20c) alatt. 3936

Különféle.

ELVESZETT hétfőn este a Mofor-állomástól Piata Avram Iancu (Szabadság-térig) vezető útvonalon egy fekete női felöltő. Megtaláló keretlik 1000 jutalom ellenében adja át özv. Well Alajosné. Szent Pál-utca 9. 3928

APRÓHIRDETÉSEKET az Aradi Közlöny részére felvessz Wallinger István hirdetőfelvételi irodája Lázár Vilmos-utca, Klein I. hirdetői és hirdetői irodája Sírada Romanului (Zrnny-ú.) és Mandi Boulevardul Regele Ferdinand L. (Boros Béni-tér) 15. szám alatt papírszála.

Sodronyszeg

csomagolva 80 mm. hosszú, kúrens számok, nagyban és kicsinyben, bárkinél olcsóbban kapható. Booskay-tér 3., ajtó 12. 8982

Iuon Kőő

kőmű és dívtámvot árulása

Boros Béni-tér 16. (Wandocok háza) Ajánlja óras felismerő raktárát kőmű és raktárak alkalmában, nagyban és kicsinyben. 10001

Oroszország belső élete.

(Nacionalista vörösök. — Lenin helyzete nehéz.)

SZÓFIA. Az európai sajtóban a szovjet-rendszerrel mindenféle nagyva híresztelés, kóhalmány és kombináció kering, amelyek azt bizonyítják, hogy Európában kevesen vannak tisztában az orosz helyzettel. Egy Szófiában élő előkelő orosz politikus a félreértések eloszlatása végett a következő nyilatkozatot tette:

— Oroszországban két hatalmas szociálista párt van. Az egyik a szociáldemokraták, a másik pedig a forradalmi szociálisták pártja. Mind a két párt a Népi-pártból alakult ki és mind a kettő a parasztság körében fejt ki nagy propagandát. Oroszországban az előbbieken kívül agrár szociálisták is vannak, akik abban különböznek a többiektől, hogy a direkt akció hívei és kevés sulyt helyeznek a tömegek nevelésére, a forradalmi szociálisták három csoportba tagozódnak: a nacionalista jobbpártra, a mely a defenzív háború híve, a centrumpártra, amely közel áll a mensevistákhoz és a balpártra. A balpárt 1917—18-ban a bolsevisták mellett állott, 1918-ban azonban véres harc tört ki közöttük. A balpártiak is nacionalisták és gyűlölik a nyugati gyarmatosítási kísérleteit. Legutóbb közlelni akartak a bolsevistákhoz, akik azonban nem nagyon örültek ennek. A szociáldemokraták két főcsoportra oszlanak fel, a bolsevistákra és mensevistákra. A két frakciónak ugyanaz a célja, a különbség közöttük csak az, hogy a mensevisták elítélnék minden terrort és vérengzést. A mensevisták a világ összes proletárságát egybe akarják gyűjteni és együtt akarnak haladni velük. Ilyenformán egy egész világ választja el őket a bolsevistáktól, akik mint ment erőszakkal akarnak megvalósítani. Maguk a bolsevisták is feloszlanak három árnvalatra. Trokij és hívei mindenivel meg akar egyezni, mert félnek bukásuktól. Különösen Lenin híveitől félnek. Az egész bolsevizmusnak Lenin a lelke. A rossz szellemé pedig Buharin, a bolsevisták szélső baloldalának vezetője. Lenin

helyzete kétségbeejtő. Ha kiegyezik a szövetségesekkel, akkor az új gazdasági állapotok fogják őt pártjával együtt megsemmisíteni, ha pedig a megegyezés nem sikerült, az ellenforradalom fogja eltemetni. Leninnek minden orosz intellektueltől ellenforradalmárt csínláltak, akik mihelyt felszabadulnak a reájuk nehezedő borzalmas nyomás alól, minden erejüket a bolsevisták ellen fordítják. Lenin ezt előre látja, ezért kezdi dédelgetni őket. Az orosz politikusnak a lengyel offenzíváról az a véleménye, hogy az hasztalan és káros vérontás. Oroszországot nem lehet fegyverrel leverni. Ha a bolsevisták csak a védelemre szorítkoznak, az óriási területi kiterjedés miatt soha sem lesz vége ennek a háborúnak. Ha az oroszok követik Napoleon leverőjének, Kutuszovnak a példáját, apró csatározások közben visszavonulnak, a lengyeleket meg fogják semmisíteni. Felemészti őket a hatalmas orosz terület.

Mozl.

A mozgóképszínházak műsora. Szeptember 22-én az Apollóban: Szeretlem és halál. Társadalmi dráma. — Az Uránában: A titánok bosszúja. Társadalmi dráma.

Fern Andra az Uránában. (A titánok bosszúja.) Fern Andra legújabb filmjét szerdától kezdve mutatja be az Uránia színház. A titánok bosszúja a címe annak az irodalmi műve az Uránában, amelynek cselekménye a művészetet forró levegőjében látszódik.

Szeretlem és halál. Ez a címe annak a grandiózus drámának, amelyet szerdától kezdve mutat be az Apolló Hella Mojaival a főszerepben. A dráma mesterien klépitett meséje az emberi érzések és indulatok széles skáláját szolgáltatja meg. Hella Moja alakítása szinte megdöbbentő, amint benne a realitás.

A szerkesztésért ideiglenesen:
KÁROLY JÓZSEF
felel.

Censurat: ALEX. FRUGINA.

MEGNYILT a Központi Étterem.

Elsőrangú konyha.

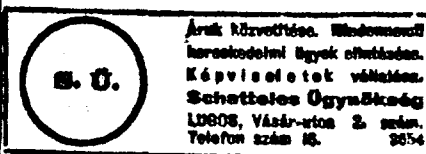
Temesvári Casinó sör. Kitűnő palackolt borok.

Elsőrendű olgányzene. Figyelmes kiszolgálás.

WEISSMANN FÜLÖP

technikai irodája és irodákja **BUCUREST,** CALEA VIOTREI 26
Passage Villacors. 8895
Telefon 32—82.

Állandó raktáron gyarak, malmok és fűrészmalomok részére: angol gépszijak, manilla-zsinór, fémek, forrasztó zinn 99°/o-os, Klingerit, Asbest, asztalos stb. Villamos berendezések és dinamó felszerelési kellékek. Nagy izzólámpa raktár 110, 120, 150 és 220 Watt. Továbbá: cipész szerszámok és Leonhardy tinta.

Mokrai 6-bor

70—80 Hl. egységben vagy részben, hordóval együtt, vagy anélkül, jutányos áron eladó. Érdeklődők forduljanak:

Ludovio Babuchoz

Arad, Calea Saguna (Varjassy Lajos-utca) 54. szám. 8979

2 drb. új pálinkafőző üst

200 literes

teljes felszereléssel, eladó. Calea Saguna Varjassy Lajos-ú. 108. 8883

Szabó Testvérek.

Ezerjofu gyomorelixir

Kitűnő szer gyomorfájd., étvágytalanság, szédülés, fejfájás, gyomorgörcsök, gyomorégés, puffadás, étvágytalanság, rossz emésztés és székrekedtség ellen. A bélpanaszokból eredő betegségek, gyomor, bél, máj, vese, epe, lép, szívbetegségek, légzési nehézségek ellen és mint páriánlanság vértisztító és véredény elmeszesedést gátló készítmény. Készít: 3769

Dr. Földes és Hehs

Uj hordók kaphatók

M. Wiesernél

Str. L. I. Bratianu (Weitzer L. u.) II. sz.

„HERMES” hirdetés. 2356.

Eladó hordók

Jókarban levő ászokhordók (10-től 108 hekt.) bortransport-hordók, 2 drb. 25 hektos s több kisebb szőlőtelek, azok kivül Siegel-féle és hollandi borszőrök szivattyúval, Sack szőlőrigóleke. Kühne műtrágyaszóró, gabona és lucerna trieurók, Planeteke és egyéb használt, jó állapotban levő gazdasági gépek. KELETI L. cégnél Szászsebes. 3894

Ruhafestők figyelmébe!

Cégünk megszerelte a berlini „ABFA” Anilin gyár képviselőjét egész Erdély részére. Rendeléseket a legrövidebb időn belül szállításra elfogadjuk. Anilin festékek raktáron is. — Cím:

Mayer si Comp.

Arad, Margit-utca 2. szám.

Eladó erdővágás

Száz éves prima tölgy és bükk 800 hold, kedvező fekvés, Arad-megyében. Cím a lap kiadójában.